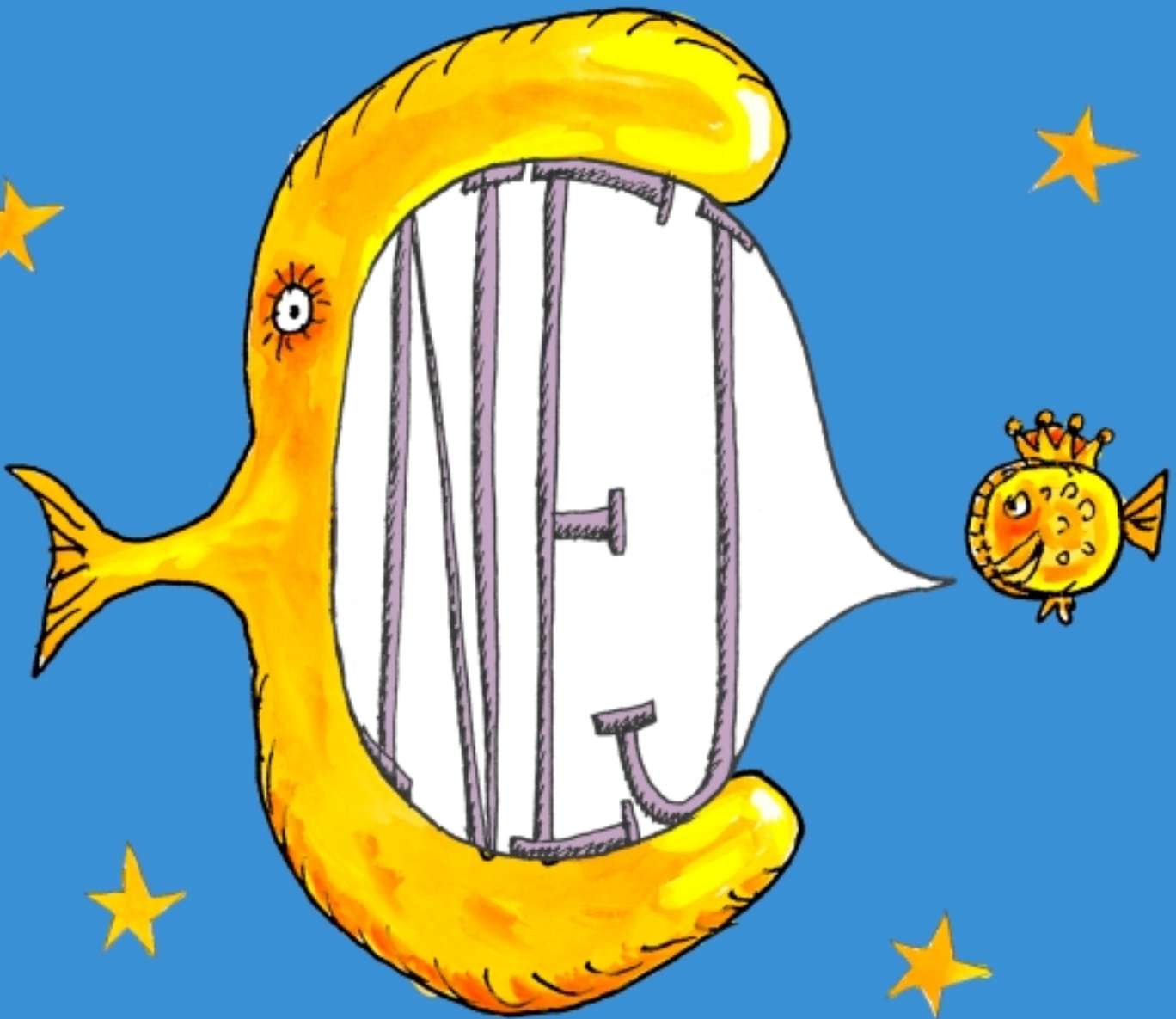

kritiska eu-fakta

utges av Folkrörelsen Nej till EU | nr 87 | oktober 2003 | pris 20 kr

KRITISKA EU-FAKTA

Nummer 87 Oktober 2003

Kritiska EU-fakta ges ut av

Folkrörelsen Nej till EU

Ansvarig utgivare: Eva-Britt Svensson

Redaktör: Gösta Torstensson

Redaktionsutskott:

Thomaz Erixon, Jan-Erik Gustafsson,

Eva-Britt Svensson, Gösta Torstensson

Redaktionens adress:

Kritiska EU-fakta, c/o Torstensson

Rondovägen 312, 142 41 Skogås

tel: 08-7714379

e-post: gosta.torstensson@comhem.se

Adressändring & prenumeration:

Kritiska EU-fakta

Heurlins Plats 11

413 01 Göteborg

tel: 031-7010177

fax: 031-131603

FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU

Rikskansli & materialkontor:

Heurlins Plats 11,

413 01 Göteborg

tel: 031-7010177

fax: 031-131603

e-post: fneu@algonet.se

webbadress: www.nejtilleu.se

Prenumeration:

Fyra nummer 100 kr

medlemskap inkl. prenumeration 200 kr

(arbetslösa, pensionärer och

studerande 150 kr, familjer 300 kr)

Postgiro 433 02 07-4

Nästa nummer

utkommer i december 2003

Manusstopp 1 december 2003

Omslag: Robert Nyberg

Tryck: Litorapid Media

Göteborg 2003

LEDARE

VI VANN!

Tack alla ni som bidrog till att vi fick en sådan härlig seger i folkomröstningen! Ska jag vara ärlig så kände jag mig osäker in i det sista om nej-sidan verkligen skulle vinna med tanke på alla resurser som ja-sidan förfogade över. Opinionsundersökningarna såg väldigt bra ut – nästan för bra – under hela kampanjen. Men trots det visste vi inte vad ja-sidan skulle komma med den sista veckan – det var ju då valet skulle avgöras enligt experterna. Det var under sista veckan vi förlorade förra gången.

Ingela Mårtensson
är ordförande i
Folkrörelsen Nej till EU

När det fyra dagar före omröstningen såg klart ut för en nej-seger, så inträffade det oerhörda våldsdådet mot utrikesminister Anna Lindh rum. Det blev ett fruktansvärt slut på EMU-kampanjen och det var inte helt lätt att glädjas åt resultatet på valnatten.

Nu har det gått en tid och vi har fått lite perspektiv. Då måste man konstatera att det var fantastiskt att vi kunde vinna så övertygande. Det var viktigt i den uppkomna situationen.

Ja-sidans frontfigurer verkar chockerade och skyller på varandra. Samtidigt utmålas de som röstat nej som dumma, okunniga, rädda för det nya och att ha en uppfattning om att de tillhör en särart. Detta är rent oförskämt. EU-kommissionens ordförande Romani Prodi utfrågades i radions lördagsintervju och instämde i den kören. Han hade ju träffat affärsmän och politiker från Sverige och de hade inte alls denna negativa uppfattning om euron.

Dessa uttalanden från ja-sidans ledare understryker den klyfta som finns mellan etablissemanget och folket. Det är skrämmande.

Samtidigt visar valundersökningen att människor röstat nej av demokratiska skäl. Makten flyttas från svenska politiker till byråkrater och bankdirektörer i Bryssel och Frankfurt. Dessutom har den ekonomiska situationen i euroländerna inte övertygat

svenskarna om att vi bör gå med valutaunionen.

Ja-sidan säger att vi är osolidariska – med vem? Ska vi solidarisera oss med tyskar, fransmän och italienare för att de inte klarar av sin ekonomi samtidigt som dessa länder slår vakt om en jordbrukspolitik som utarmar de fattigaste länderna i världen?

Ja-sidans argument var att alla andra är jämed och då ska väl vi också gå med. Det är inget argument. Det är mycket lättare att bara hänga med – det är svårare att stå emot grupptricket. Det gjorde en klar majoritet av medborgarna i Sverige och det ska vi vara stolta över.

Margot Wallström klagade på det politiska ledarskapet vad gäller EU. Det kan man hålla med om för var fanns EU-frågorna i förra valrörelsen? Om riksdagskandidaterna hade deklarerat sina uppfattningar om EU och dess utveckling så hade kanske riksdagen sett annorlunda ut. Men man valde att mörka och trodde uppenbarligen att när valet väl var över så skulle den EU-positiva majoriteten kunna övertyga medborgarna om eurons förträfflighet.

Men trots att ja-sidan hade de ekonomiska resurserna och medierna på sin sida så valde 56 procent av folket att rösta nej.

En klar majoritet av folket var inte dumma och inte okunniga. Nej, de trodde inte på etablissemangets fagra löften och oheliga allianser. Framför allt gladdes det mig att Svenskt Näringslivs enorma satsning i form av oändliga mängder av glättigt gratismaterial, annonser, affischer och anställda kampanjarbetare inte kunde köpa ett ja. Därmed blev valet en seger för demokratin. Det var också en seger att så många gick och röstade.

Nu gäller det att inte slå sig till ro med segern mot valutaunionen. Redan den 4 oktober startade regeringskonferensen om förslaget till konstitution för Europeiska unionen. Nu tar vi nya tag.

Ingela Mårtensson

klipp & kommentarer

Pagrotsky som statsminister

Jag tycker att Göran Persson, Bosse Ringholm och Co bör avgå och lämna över statsministerjobbet till till exempel Leif Pagrotsky.

Hur kan man hävda saker och ting som ja-sidan gjorde, att det skulle bli fler jobb, över 100.000 nya till exempel. Hur kan de på så sätt vilja lura svenska folket!

Vår nya statsminister bör heta Pagrotsky.

LEIF NYSTRÖM

Retroaktiv utdelning

Svenskt Näringsliv satsade hundratals miljoner kronor på att ansluta Sverige till EMU. Det misslyckades som bekant. Men nu verkar det som att storföretagens utomparlamentariska kamporganisation kommer att få retroaktiv utdelning på sin mångmiljonsatsning.

I regeringsförklaringen flaggade Göran Persson för sänkta bolagsskatter av konkurrensskäl. Det är ett anmärkningsvärt kortat förslag: Sverige har efter Irland den lägsta bolagsskatten inom EU, och den behöver självklart inte sänkas ytterligare.

I vilket lag spelar Göran Johnsson?

Jag är så trött på min fackbas Göran Johnsson som går ut och kräver näringsminister Leif Pagrotskys avgång, på grund av att han är EMU-motståndare. Johnsson anklagar Pagrotsky för att spela i motståndslaget.

Man undrar vilket lag Johnsson själv spelar i. En stor majoritet av hans medlemmar i Metall röstade ju faktiskt nej i likhet med svenska folket och Leif Pagrotsky. Borde inte Johnsson bekymra sig lite mer om sitt eget förtroende bland metallare i stället för Pagrotskys. Göran, du talar som maktens och elitens kreatur!

PERTTI KANNIAINEN, Volvo PV

Förbjudet medel godkänt av EU

Det i Sverige förbjudna och giftiga ogräsbekämpningsmedlet paraquat blir godkänt att användas inom EU.

Paraquat är förbjudet i Sverige sedan 1983, eftersom det är ett akut giftigt ämne för människor och djur; i tillräckligt stora doser kan det leda till döden. Några motmedel finns inte.

Hur är det EU-entusiasterna brukar säga; EU behövs för miljöns skull!?

Bra för demokratin

Det vore bra om svenska folket fick göra sin röst hörd när det gäller EU:s framtidskonvent (förslaget till ny grundlag från Giscard d'Estaing) – genom en folkomröstning.

Vilka skäl talar för ett ja eller nej till en folkomröstning? Jag tycker att en folkomröstning är som en stor studiecirkel. Den vitaliserar demokratin!

RUSTAN RYDMAN, Stockholm

Tveksam statistik

Det påstås att det främst var norrlänningar som röstade nej i folkomröstningen. Detta är en sanning med modifikation. I Stockholm var det 512.000 som röstade nej, i de fyra nordligaste länen var det 418.000. Stockholm har alltså betydligt fler nej-röstande än Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland tillsammans.

Det var alltså stockholmare

som röstade bort oss från EMU. Tack Stockholm!

JAN (S)VÄRD, Malmö

Ja-sidan begriper ingenting

"Ja-kampanjerna utgick ifrån att svenskar som säger nej antingen är så dumma att de inte begriper hur bra EMU är, eller att de är nationalistiska av nordkoreansk snitt. De begreper att svenskarna tvivlade, men de begreper inte varför. Och nu, efteråt, verkar de fortfarande inte förstå vad det handlar om."

JOHAN HAKELIUS
Aftonbladet 17 september

Sänkta räntor efter EMU-valet

Ett nej till euron ger högre boräntor, hävdade ja-sidan inför EMU-valet.

Men sedan valet och nej till euron har boräntorna tvärtom gått ned med 0,35 procent.

www.robertnyberg.nu

Göran Persson respekterar inte folkomröstningen

SVENSKA FOLKETS kraftfulla nej till euron ställer regeringen inför en rad politiska och juridiska problem.

Ett problem är hur man ska hantera det nu gällande riksdagsbeslutet om EMU från 1997. Det beslutet slog fast att Sverige inte skulle vara med från början 1999 i valutaunionen. Men där står också att dörren ska hållas öppen för ett inträde.

Skulle regeringen lägga en ny proposition för att anpassa riksdagens beslut till den nya verkligheten uppstår emellertid ett nytt problem.

Ett definitivt nej till euron kommer nämligen i konflikt med Sveriges åtaganden som EU-medlem. I Maastrichtfördraget, som låg till grund för Sverige EU-inträde, förutsätts att ett medlemsland ska gå in i valutaunionen när villkoren (konvergenskraven) är uppfyllda. Undantag för valutaunionen har bara Storbritannien och Danmark. Sverige begärde inget undantag, utan gjorde i förhandlingarna om EU-inträde en ensidig deklaration, som i princip var positiv till euron, men förklarade att beslutet skulle tas senare av riksdagen, dock i enlighet med fördraget.

HITTILLS HAR SVERIGE lyckats undvika ett formellt fördragsbrott genom att hålla den svenska kronan utanför EU:s växelkursarbete ERM (Exchange Rate Mechanism). ERM är en sorts förskola till valutaunionen och ett villkor för att senare bli insläppt i valutaunionen, dvs. EMU:s tredje steg.

Ett undantag, liknande det Danmark eller Storbritannien har, skulle kunna lösa detta problem (se artikel på nästa sida).

Ett svenskt undantag för valutaunionen är dock inte något Sverige kan bestämma självt.

Förkrossande seger för nej-sidan

DEN 17 SEPTEMBER kom det slutliga resultatet i folkomröstningen. Nej-sidan fick 55,9 procent, ja-sidan 42,0 procent, 2,1 procent var blanka och 0,1 procent ogiltiga röster. Valdeltagandet uppgick till 82,6 procent. Mer än 3.265.000 lade sina röster för ett nej till svenskt EMU-medlemskap.

Samma dag presenterades SVT:s valundersökning. På valnatten visade den ett lägre resultat för nej-sidan än vad som blev utfallet. I efterhand har därför resultatet korrigeras. Det var ett tydligt könsval. 62 procent av kvinnorna röstade nej och 36 procent ja medan 50 procent av männen röstade ja till euron och 48 procent röstade nej. Det fanns också en åldersklyfta. 70 procent av 18-21-åringar röstade

nej och bara 26 procent ja. Bland jordbrukarna var 65 procent mot euron. Bland företagarna blev siffrorna 54-44 till fördel för euron.

BLAND PARTIERNA BLEV det också intressanta resultat. Av fp:s väljare röstade 67 procent ja och 30 procent nej. Av m:s väljare röstade 72 procent för euron och 27 procent emot. 57 procent av kd:s väljare röstade nej och det gjorde också 80 procent av centerns väljare. Bland socialdemokraterna vann också nej-sidan med 53 procent mot 45 procent för ja-sidan. Vänsterpartiets och miljöpartiets väljare röstade solitt nej, 89 procent bland mp-väljarna och 86 procent bland mp-väljarna.

JAN-ERIK GUSTAFSSON

Bild: LARS-ERIK HÅKANSSON

Det måste godkännas av de andra medlemsländerna.

EFTER FOLKOMRÖSTNINGEN har två av riksdagens tre nej-partier uttalat att Sverige bör börja förhandla med Bryssel om ett bindande undantag från euron och den överstatliga centralbanken och penningpolitiken.

Naturligtvis måste den svenska friheten från EMU:s tredje steg formaliseras skriftligt. Jag förutsätter att regeringen omgående tar sådana initiativ, säger vänsterpartiets partisekreterare Pernilla Zethraeus.

Miljöpartiets språkrör Peter Eriksson säger att det mest konkreta resultatet av folkomröstningen måste bli att regeringen inleder förhandlingar om ett juridiskt bindande undantag för det tredje steget i EMU.

Även Nils Lundgren, ordförande för kampanjorganisationen Europa ja – euro nej, vill att Sverige, i likhet med Danmark och Storbritannien, ska få till stånd ett formellt undantag från valutaunionen.

Euromotståndarna får dock inget gehör hos statsminister Göran Persson för sina krav:

– Det finns ingen som helst anledning att ens diskutera ett undantag från EMU:s tredje steg.

Göran Persson får stöd i sin

hållning av både moderatledaren Bo Lundgren och kristdemokraternas Alf Svensson.

– Det får absolut inte bli några formella undantag och det behövs inga partiöverläggningar för att slå fast det, säger Bo Lundgren.

Förre moderatledaren Carl Bildt hävdade redan under folkomröstningskampanjen att regeringen måste begära ett formellt undantag vid ett nej. Att fortsätta som hittills skulle, enligt Bildt, vara ett övergrepp på folkomröstningen.

Hur de andra EU-länderna skulle ställa sig till en sådan svensk begäran är svårt att förutskicka. Men det skulle förmodligen inte vara särskilt populärt.

Men det betyder inte att regeringen saknar möjligheter.

REDAN I BÖRJAN av oktober startar en ny regeringskonferens inom EU. På bordet ligger ett utkast till konstitution för unionen. I detta nya fördrag stadgas det att euron är unionens valuta.

Detta måste den svenska regeringen antingen stoppa genom att inlägga veto eller kräva att Sveriges undantas ifrån i likhet med Danmark och Storbritannien. Allt annat skulle, för att tala med Carl Bildt, vara ett övergrepp på folkomröstningen.

GÖSTA TORSTENSSON

Regeringen bör kräva brittiskt undantag

DET MEST KONKRETA resultatet av EMU-folkomröstningen måste bli att regeringen inleder förhandlingar med EU om att ge Sverige ett juridiskt bindande undantag för det tredje steget i EMU. Det är det bästa sättet att respektera folkomröstningen.

Danmark och Storbritanniens förhållande till EMU regleras i protokoll till EG-fördraget.

Danmark fick särregler om sitt deltagande i EMU:s tredje steg med hänvisning till ett möjligt konstitutionellt krav på folkomröstning. I protokollet till EG-fördraget anges att Danmark ska meddela om landet tänker delta i valutaunionen eller inte. Om inte, ska landet beviljas undantag som endast kan upphävas på danskt initiativ.

Danmark meddelade redan i december 1992, efter att danska folket i juni samma år röstat nej till Maastrichtfördraget, att man inte har för avsikt att delta i den tredje etappen (det så kallade Edinburghprotokollet).

Om Danmark skulle vilja delta i valutaunionen har landet

rätt att göra det, under förutsättning att inträdeskraven är uppfyllda. Protokollet upphör då att gälla och kan inte återopas av Danmark för ett eventuellt utträde ur valutaunionen.

DANMARK KALLAS IBLAND, lite elakt, för EMU:s trettonde medlemsland, för trots att den danska kronan står utanför valutaunionen är den ERM 2 så nära knuten till euron att landet, enligt en del bedömare, slaviskt följer EMU:s räntepolitik och kronan är ett slags "virtuell euro". Men det tycks inte den danska ekonomin lida särskilt av. Statsfinanserna är i balans, tillväxten god och arbetslösheten fallande.

Trots knytningen till euron, trots (eller kanske på grund av) kompakt stöd för EMU bland arbetsgivare, fackförbund, etablissemang och ledande partier har Danmark tre gånger röstat nej till EMU, 1992, 1993 och 2000.

Storbritanniens protokoll anger att landet kan välja att inte övergå till EMU:s tredje steg,

vilket innebär att landet stannar i det andra steget och att det i princip inte finns något undantag att ge. Det brittiska protokollet kan därför betraktas som mer långtgående än det danska.

VIKTIGA BESTÅNDSDELAR i Storbritanniens protokoll är:

- ♦ Det anges klart och tydligt att Storbritannien inte är skyldigt att gå över till den tredje etappen och att landet behåller sina befogenheter på den monetära politikens område.

- ♦ Storbritannien är inte bundet vid målsättningen om och tidsplanen för att införa en gemensam valuta (artikel 4.2 i EG-fördraget).

- ♦ Storbritannien behöver inte anpassa lagstiftningen till fördragets bestämmelser om nationalbankens oavhängighet (artiklarna 108 och 109 i EG-fördraget).

- ♦ Storbritannien är inte bundet till att undvika allt för stora underskott i budgeten. Den mjukare skrivningen som gäller i etapp två om att landet ska sträva efter att undvika underskott gäller dock (artiklarna 104.1 och 116.4 i EG-fördraget)

- ♦ Protokollet innehåller även ett undantag från reglerna som gäller i den andra etappen. Det handlar om förbudet i artikel 101 i EG-fördraget, för nationalbankerna att bevilja centrala myndigheter krediter. Så länge Storbritannien väljer att stanna i etapp två, har dess regering rätt att behålla en viss kredit i nationalbanken Bank of England.

DET REGERINGEN BÖR sträva efter är ett undantag av brittisk modell, eftersom det ger större ekonomisk-politisk handlingsfrihet än den danska varianten. Storbritannien har inte bara frihet att behålla sin egen valuta- och penningpolitik, utan har också större finanspolitiskt manöverutrymme samt möjlighet att demokratiskt styra den egna centralbanken.

GÖSTA TORSTENSSON

NOTERAT

Kd måste ompröva EU-politiken

Det blåser upp till storm kring EU-politiken i kristdemokraterna. Enligt Sveriges Televisions vallokalsundersökning röstade en majoritet av partiets väljare nej till EMU, trots att partiledningen agiterade för ett ja.

– Kristdemokraterna måste ompröva sin Europapolitik efter detta. Det är väldigt stor skillnad mellan partiets centrala linje och vad kristdemokrater tycker ute i landet, säger Leif Danielsson, som leder Kale, Kristdemokrater för en alternativ Europapolitik.

– Man kommer inte undan EMU-frågan när man analyserar varför stödet för kristdemokraterna minskat så mycket under senare år.

Kommunerna vinner på nej till euron

Nej-segern gör att kommunerna slipper en gigantisk omställning av sina system som skulle ha varit flera gånger större än jobbet inför millennieskiftet.

Kommunförbundet har i det tysta gjort en kartläggning av vad som hade krävts. Millennieskiftet var en västanfläkt i jämförelse med de kostnader som ett ja till valutabytet skulle ha inneburit.

Någon totalsumma för en EMU-anpassning kan Kommunförbundet inte ge. Men IT-konsulten WM-data har räknat med att en omställning skulle kosta kommunerna 1 miljard kronor.

Investera i Sverige attraktivt trots nej

Sverige kommer att fortsätta vara ett attraktivt land för amerikanska investeringar, även efter beslutet att stå utanför euron.

Det säger Rockwell Schnabel, USA:s EU-ambassadör.

Han jämför med Storbritannien, som han inte anser har tappat attraktionskraft.

– Sverige har en stark ekonomi och är ett attraktivt land för investeringar, säger han till Dagens Industri.

BIT: LARS-ERIK HÅKANSSON

Regeringen vill inte att EC bekämpa arbetslösheten

Sverige får bakläxa av EU

När EU:s ministerråd nyligen levererade sin årliga rapport om riktlinjer för medlemsländernas sysselsättningspolitik fick Sverige, tillsammans med Tyskland, Belgien, Danmark, Holland och Grekland, rådet att "göra det lönsamt att arbeta".

Uppmaningen till Sverige är att reformera skatte- och bidragssystemet i "syfte att öka incitamenten att arbeta, i synnerhet för vilka samspelet mellan skatter och bidrag har de mest negativa effekterna på utbudet av arbetskraft, och fullfölja reformerna av skatterna på arbetsinkomst".

Trichet blir ny chef för ECB

EU-parlamentet har röstat ja till att rekommendera Jean-Claude Trichet som ny chef för Europeiska centralbanken, ECB. Röstsiffrorna blev 315 för och 83 mot, medan 75 ledamöter avstod från att rösta. Resultatet var väntat eftersom Trichet, som för närvarande är Frankrikes centralbankschef, tidigare fått stöd av parlamentets ekonomiska utskott.

Trichet utses formellt av EU:s stats- och regeringschefer vid ett toppmöte i oktober. Han efterträder holländaren Wim Duisenberg den 1 november.

Nej-röstare i LO vill lämna EU

I en specialbearbetad version av SVT:s vallokallundersökning har LO-tidningen benat ut ur LO:s medlemmar röstade om EMU. De viktigaste argumenten för motståndarna är att skydda den nationella självständigheten.

Två av tre LO-medlemmar röstade nej i EMU-omröstningen och hälften av dem tycker att Sverige bör överväga ett utträde ur EU.

Nej-röstarna var mer beslutssamma än ja-röstarna. 75 procent uppgav att de hade bestämt sig redan under våren.

GÖRAN PERSSON HAR i folkomröstningskampanjen sagt sig vilja kämpa för ökad offentlighet inom ECB. Det är vällovt. Men anmärkningsvärt nog har regeringen inte gett några löften om hur den ska arbeta för en förändring av EMU i en annan central fråga: att ECB ska ha ett sysselsättningsmål som är jämställt med inflationsmålet.

Före folkomröstningen om EU utlovade framträdande socialdemokratiska ja-förespråkare att om Sverige blev medlem i EU skulle fördragstexten om EMU omformuleras och hög sysselsättning infogas som ett minst lika viktigt konvergenskrav som prisstabilitets, budgetbalans och så vidare.

Efter omröstningen övergav socialdemokraterna snabbt sina löften.

"Jag tror inte att det finns förutsättningar att omförhandla EMU-kriterierna. Det projektet har sin egen logik och det finns ingen anledning att riva upp det", uttalade Allan Larsson i samband med att han i april 1995 bytte sida och blev generaldirektör i EU-kommissionen. (Det var Larsson som när han i början av nittiotalet var finansminister, inleddes reträtten från den fulla sysselsättningen, dels genom att prioritera inflationsbekämpning och knyta kronan till euron, eurons föregångare.)

ETT FÖRSLAG OM ATT fördragsfästa ett sysselsättningsmål för ECB var våren 2000 på vippen att antas av den socialdemokratiska partikongressen.

Delegaterna hade med siffrorna 234 mot 113 antagit partistyrelsens Ja till EMU. Till votering skulle nu bara småsaker. En av de sista talarna hade yrkat på att Sverige borde ställa två krav på den europeiska centralbanken innan vi gick med: Att den skulle bekämpa arbetslösheten och inte bara inflationen (samt att den skulle demokratiseras).

Upp flög de röda röstlapparna som biföll detta självklara

krav. Plötsligt utbryter oro på första bänk. Någon ropar rösträkning! Göran Persson stegar upp i talarstolen. Han säger: "Kamrater! Antar vi de här yrkandena om att ställa krav på kamp mot arbetslösheten och demokratisering så kan vi inte säga ja till EMU och beslutet vi nyss fattat måste rivas upp."

Partiledningen fick som den ville. Tilläggsyrkandet röstades ned. Det intressanta är dock att vi har Göran Perssons egna ord på att kamp mot arbetslöshet (och demokratisering) är ett omöjligt krav i EMU.

EU:S SA KALLADE framtidskonvent har publicerat ett omfattande utkast till ny grundlag för den framtida unionen. Förslaget ska ligga till grund för den regeringskonferens som väntas starta knappt en månad efter den svenska EMU-omröstningen och pågå åtminstone resten av året. Ur ett EMU-perspektiv är det viktigaste att det är här

och nu som de grundläggande reglerna öppnas för förändring.

ENLIGT STATSMINISTER Göran Persson så innebär konventets förslag förbättringar av EMU:

- ♦ Den fulla sysselsättningen blir ett fördragsfäst mål.

- ♦ Europeiska centralbanken, ECB, ska "arbeta mot de allmänna ekonomiska målen" och alltså inte enbart bekämpa inflationen.

Konventet föreslår faktiskt att EU i framtiden ska "eftersträva full sysselsättning", att jämföra med dagens EU som har målet "hög sysselsättningsnivå". Vad blir skillnaden i praktiken?

Att "eftersträva full sysselsättning" är underordnat huvudmålet att upprätthålla prisstabilitet. Den föreslagna skrivningen lyder: "Utän att åsidosätta detta mål [prisstabilitet] ska de [centralbankens beslutande organ] stödja den allmänna ekonomiska politiken inom unionen för att bidra till att förverkliga unio-

BILD: LARS-ERIK HAKANSSON

nens mål.” (Artikel I-29)

För det andra är det ingen nyhet att ECB ska stödja den allmänna ekonomiska politiken – fast alltså utan att åsidosätta huvudmålet. Det regleras redan idag i EG-fördragets artikel 105.

FRÅGAN OM INTE målsättningen för ECB borde skrivas om tycks nu utmönstrad ur framtidsdebatten. Den moderata ledamoten av EU-konventet Göran Lennmarker konstaterar att den diskussionen är avslutad, och att det är något som han är nöjd med: ”Det blir ingen förändring av ECB.”

De socialdemokratiska konventsledamöterna har heller inga större invändningar. Regeringens representant Lena Hjelm-Wallén och den socialdemokratiska riksdagsledamoten Sören Lekberg ville i inget avseende förändra den existerande valutainionens konstruktion eller målsättning.

GÖSTA TORSTENSSON

Ska förlorarna skriva folkomröstningens historia?

Det svenska etablissemangets nederlag i euroomröstningen kan jämföras med lanseringen av Ford Edsel på 1950-talet. Bilen var osäljbar trots de mest omfattande marknadsundersökningar, reklam- och pr-aktiviteter. Trots en halv miljard kronor i insats led ja-sidan ett av de största nederlagen i de svenska folkomröstningarnas historia. Nu försöker de ta revansch genom en felaktig historieskrivning.

Ja-sidan hävdar att det bara är vänsterväljarna – de lågutbildade, de ekonomiskt svaga, bidragstagarna, glesbygdsborna – som röstat nej och avgjort folkomröstningen.

I verkligheten är det de borgerliga väljarna som säkrat nej-resultatet. Hade dessa väljare röstat som i EU-valet 1994 hade ja-sidan segrat.

Ja-majoriteter av betydelse finns bara i Stockholms län. I Skåne är resultatet mycket jämnt, endast 0,4 procentenheter till ja-sidans favör. Skånevalet avslöjar att många borgerliga väljare från ja-partierna (m, fp och kd) har valt att lägga sin röst för nej-sidan.

Sällan har valmanskåren röstat så lika i olika delar av landet.

Dåliga kunskaper och ”fast i det gamla” har varit en vanlig förklaring från näringslivet och ja-partierna till valresultatet; nej-röstarna

skulle inte ha förstätt villkoren för framgång i ett modernt samhälle.

En lustighet är att företagen i Strömsund har en högre tillväxt än genomsnittet för svenska företag, samtidigt som Strömsund har rekord i nej-röster, 86,3 procent. Det blir en bedövande nej-majoritet – även om man skalar bort dem som står utanför arbetsmarknaden.

Ekonomi spelade större roll för nej-röstarna. Ja-sidans anmärkningsvärda valförlust borde leda till självrannsakan, inte till kritik av väljarna. Förlusten är lätt att förklara.

En ekonomi i fritt fall i början av 1990-talet minskade tilltron till våra politiker.

It-kraschen, vidlyftiga affärer i ABB, Skandia och andra storbolag och nu Svenskt Näringslivs slösaktiga kampanj för euron förstärkte misstron mot etablissemang och dess förmåga att handskas med både pengar och information.

Strömmen av rapporter av svivelaktig kvalitet om EMU:s överlägsenhet skapade inte tilltro, och det gjorde inte heller ja-sidans informatorer som var bättre avlönade än kunniga.

Medlemmarna i organisationen Medborgare mot EMU hade stor erfarenhet från näringsliv, universitet och politik och en ”gammaldags” respekt för kunskaper och intellektuell

ärlighet.

Redan under hösten 2002 publicerades uppmärksammade artiklar i Dagens Industri men också i Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter. Dessa präglade debatten under våren 2003.

Opinionssiffrorna svängde, och från maj 2003 hade nej-sidan ett stabilt försprång med 10-15 procentenheter.

Kunskaper vann över glättade pr-insatser. Förståelsen för de risker EMU skapar bredde ut sig, och den bäddade för bra kontakter över tidigare oöverstigliga politiska blockgränser.

Detta leder inte enbart till den djupare insikt om ekonomiska problem, utan också om olika sociala och politiska villkor.

Det är ökad förståelse av detta slag som gör det möjligt att städa undan en rad gamla politiska missgrepp.

MARGIT GENNSER
ordförande i Medborgare mot EMU och före detta riksdagsledamot (m)

Konstitutionsförslaget – omvälvande förändring i riktning mot en centralstyrd och odemokratisk

EU:S SÅ KALLADE framtidskonvent har presenterat ett förslag till konstitution (författning, grundlag) för Europeiska unionen. Förslaget innebär en omvälvande förändring av unionen i riktning mot en centraliserad, byråkratiserad och odemokratisk EU-stat.

”Det [förslaget till EU:s nya konstitution] kommer att göra Europa mer till en makt, och möjligen en supermakt”, säger Rockwell Schnabel, USA:s EU-ambassadör (Dagens Industri 16 september).

En av de viktigaste delarna i konstitutionsförslaget döljer sig i

en formulering i artikel 10.1. Där står: ”Konstitutionen och den rätt som antas av unionens institutioner genom utövandet av de befogenheter som den tilldelats skall ha företräde framför medlemsstaternas rätt.”

UNIONSRÄTTEN GES principiellt företräde framför medlemsländerna. Nu är detta informell domstolspraxis, där en sådan är politiskt realistiskt. Skulle vi följa utkastet, avhänder vi oss uttryckligen genom artikel 10 våra grundlagars överhöghet.

För svensk del innebär till exempel förslaget att i en konflikt

mellan tryckfrihetsförordningen och EU-rätten så blir det EU-domstolen som avgör om vår egen grundlag gäller eller inte.

Med konventets förslag ökas antalet majoritetsbeslut, dvs. överstatliga beslut, radikalt. Antalet områden där unionen kan fatta tvingande beslut över huvudet på riksdagen och andra nationella parlament

fördubblas från 34 till 70. Det innebär att Sveriges lagar som stiftas av folkvalda, inklusive grundlagarna, kan bli satta ur spel om vi hamnar i minoritet.

Den svenska riksdagens ansvar och väljarnas möjligheter att utkräva ansvar av de folkvalda minskar i samma ut-

**”Sverige kommer mycket snart att ställas inför en ny konstitution som innebär ett rejält kliv mot en federation.”
PM Nilsson,
politisk redaktör
Expressen**

sträckning.

Bara om Sverige behåller rätten att ensamt stoppa EU-beslut undviker man att mer makt flyttas från riksdagen till Bryssel.

DE STORA LÄNDERNAS makt ökar påtagligt genom den nya, allmänna formen av majoritet. Den innebär att beslut om så kallade europeiska lagar och ramlagar ska tas med en majoritet av medlemsländerna som representerar minst tre femtedelar av unionens befolkning.

Det innebär att de stora, befolkningsrika staterna får ökad makt på de mindre bekostnad. Någon ”överrepresentation” för mindre medlemsstater ska inte längre finnas.

Tyskland, som enligt Nicefördraget har 9,0 procent av rösterna i ministerrådet, fördubblas sin röststyrka till 18,1 procent. Sverige, som enligt Nicefördraget har 3,1 procent av rösterna, minskar sin röststyrka till 2,0 procent.

EN STAT, EN RÖST i kombination med kravet om tre femtedelar av unionens folkmängd gör att de fyra stora kan behärska unionen även om antalet länder från och med 1 maj nästa år ökar till 25. Med totalt 455 miljoner unionssmedborgare har Tyskland, Frankrike, Storbritannien och

BILD: LARS-ERIK HÅKANSSON

vande

EU-stat

Italien 259 miljoner eller 57 procent av den sammanlagda folkmängden. Tyskland kan, tillsammans med två av de tre övriga stora, blockera alla beslut som de ogillar. Det sker genom att de har två femtedelar eller 40 procent av folkmängden. Själv har Tyskland 18,1 procent. Storbritannien har 13,2, Frankrike 13,1 och Italien 12,8. De fyra kommer i praktiken att kunna diktera lagstiftningen i samtliga 25 medlemsländer.

EU-PARLAMENTET FÅR med konventets förslag en starkt ställning. Konventet föreslår att parlamentet ges ökat inflytande genom att medbeslutandeprocessen (ska enligt konventets förslag i fortsättningen kallas "det vanliga lagstiftningsförfarandet") blir allmän princip på lagstiftningsområdet, genom ökad makt över EU:s budget, samt genom att det tydliggörs i konstitutionen att parlamentets formellt väljer ordföranden i kommissionen efter nominering av Europeiska rådet.

När det federala EU-parlamentet stärker sin ställning så sker det på bekostnad framför allt av ministerrådet, dvs. medlemsländernas regeringar, och i slutändan medlemsländernas folkvalda parlament, dvs. de nationella demokratierna.

ATT EU-PARLAMENTETS ställning stärks på bekostnad av ministerrådet innebär, förutom att man indirekt försvagar inflytandet för till exempel den svenska riksdagen, att man ger de stora länderna mer makt. Inflytandet för de små länderna är redan idag svagare i parlamentet än i minister-

rådet.

Någon tydlig avgränsning av vad som är överstatens kompetens och vad som är medlemsstaternas görs inte. Istället betonas behovet av "flexibilitet", vilket i praktiken innebär obegränsad centralisering av makt till Bryssel.

Om överlåtna befogenheter inte räcker, föreslås ministerrådet enligt artikel 17 enhälligt – men utan ratificering av medlemsländernas parlament – "kunna vidta de åtgärder som behövs".

I ARTIKEL 24 FINNS ett annat omvälvande förslag. Och det är att EU:s stats- och regeringschefer på egen hand kan omvandla artiklar där det krävs enhällighet till majoritetsbeslut. Tidigare har det krävts godkännande av medlemsländernas nationella parlament.

Konturerna till EU-staten, som framträdde med Maastrichtfördraget 1991 förstärktes med Amsterdampfördraget 1997 och Nicefördraget 2000, framstår tydligare än någonsin med EU-konventets förslag till EU-konstitution.

"Det [EU:s nya konstitution] kommer att göra Europa mer till en makt, och möjligen en supermakt." Rockwell Schnabel, USA:s EU-ambassadör

Konventet har konstruerat ett författningsförslag som nästan omvandlar EU till en federaliv statsbildning.

Riksdagens egen tidning "Från Riksdag och Departement"

sammanfattar konstitutionsförslaget med följande ord: "Bara att man använder ordet konstitution signalerar att det är frågan om ett slags statsbygge" (nr 21, 2003).

EXPRESSENS POLITISKE redaktör, federalisten PM Nilsson, gör ungefär samma bedömning: "Sverige kommer [...] mycket snart att ställas inför en ny konstitution som innebär ett rejält kliv mot en federation, därtill beväpnad på ett sätt som är svåröfrenligt med alliansfrihet" (Expressen, 21 september).

GÖSTA TORSTENSSON

NYHETER I KORTHET

Folkomrösta om EU-konstitutionen

– En folkomröstning om EU-konstitutionen är det enda demokratiskt möjliga. Att inte folkomrösta skulle vara att ytterligare förstärka klyftan mellan folket och makten från EMU-valet. Det vore naturligt om centerpartiet tog ett sådant initiativ.

Det säger Hans Lindqvist, ordförande i EU-kritiska Centernätverket, inför de förhandlingar som nu börjat om EU-konventets förslag om konstitution för EU.

EU-konventets förslag är ytterligare ett steg på vägen mot en statsbildning. En EU-president, en EU-utrikesminister, EU-finansminister och en kommissionsordförande som alltmer blir likt en EU-statsminister leder alla mot en EU-stat, menar Hans Lindqvist.

LO positivt till konventets förslag

LO-ledningen är positiv till konventets förslag till det framtida EU. "De fackliga representanterna lyckades få gehör för många av sina uppfattningar", skriver LO i ett pressmeddelande och nämner särskilt att full sysselsättning, social marknadsekonomi och jämställdhet blir grundläggande mål för unionen. Att det nuvarande uttrycket "hög sysselsättning" ska bytas ut mot "full sysselsättning" är en stor framgång, anser LO i sitt remissvar.

Grundläggande är också, enligt LO, att medlemsländerna behåller sina olika modeller på arbetsmarknaden.

Mer mellanstatligt samarbete

Lena Sandlin-Hedman och Sören Wibe, riksdagsledamöter och ordförande respektive vice ordförande för Socialdemokrater mot EMU, anser att EMU-folkomröstningen talar om för regeringen att den inte kan säga ja till att EU ges mer makt.

– Sverige måste agera för mer mellanstatligt samarbete och

mindre överstatlighet, säger Sören Wibe och anser att varje medlemsland bör kunna kräva undantag från samarbete på i princip alla områden landet önskar, för att skydda viktiga nationella intressen.

BILD: LARS-ERIK HÅKANSSON

TCO vill stärka facket rätt

TCO är positivt till EU:s nya grundlag med vissa förbehåll, enligt Leif Dergel, internationell sekreterare på TCO. Invändningarna berör fackliga frågor. EU:s fyra friheter måste kompletteras med en femte. Nämligen en garanti för löntagarna att samarbeta över gränserna och vidta gränsöverskridande sympatiåtgärder.

TCO-ledningen är kritisk mot den korta remisstiden.

– Remisstiden var för kort. Det är djupt odemokratiskt att vi inte har kunnat göra den analys som krävs, säger Margaret Zandén, internationell sekreterare på Sif.

Regeringen stödjer EU-president

Regeringen håller fast vid att Sverige bör acceptera förslaget om att EU ska ha en vald ordförande, eller president. Och det finns inget i förslaget till nytt EU-fördrag som regeringen ser sig tvingad att lägga in sitt veto mot.

Det framgår av regeringens skrivelse om hur Sverige ska ställa sig i förhandlingarna om EU:s framtid som inleddes i Rom den 4 oktober.

Mer samarbete med Nato

Den militära alliansfriheten ligger fast men Sveriges samverkan med Nato beskrivs i regeringens höstbudget positivt, som ett medel för att bidra till internationell fred och säkerhet. Regeringen vill att försvaret ska delta i bilaterala övningar med Nato-länder, vilket det inte gjort tidigare: "Sveriges deltagande i Natoleda fredsfrämjande insatser... är centralt."

Normän åter negativa till EU

Efter månader med majoritet för ja till norskt EU-medlemskap har den norska befolkningen ändrat sig. Nu är nej-sidan något större, visar en opinionsmätning gjord 8-11 september för tidningen Dagbladets räkning. I mätningen svarar 38 procent att de är emot att Norge ska bli medlem i EU. Det är en uppgång för nej-sidan på fem procentenheter jämfört med augustimätningen. Av de tillfrågade är 37 procent för norskt EU-medlemskap. Det innebär att ja-sidan krympt med fyra procentenheter sedan augusti, då 41 procent svarade ja till EU.

Polsk strejk stänger kolgruvor

I slutet av september började tusentals polska gruvarbetare uppriktiga vägsparrar i Slaskregionen i landets sydöstra del. Det var den senaste i en lång rad protestaktioner mot planerade nedskärningar i den polska gruvindustrin.

Nedläggningsplanerna ingår i en strukturomvandling inför Polens EU-inträde i maj nästa år. Fyra kolgruvor i Slaskområdet ska stängas senast 2006. Närmare 36.000 jobb kommer att försvinna, detta i en region som redan plågas av hög arbetslöshet.

Gruvarbetarfacket har svarat med militanta protester. I mitten av september urartade en demonstration mot nedskärningarna i Warszawa till en av de våld-

sammaste kravallerna i Polen på senare tid. De drygt 7.000 demonstranterna kastade gatstenar och brinnande föremål mot polisen som svarade med tårgas, vattenkanoner och gummikulor. Minst tio poliser skadades i tumultet.

Holländare tar över Nato

Hollands utrikesminister Jaap de Hoop Scheffer efterträder britten George Robertson som generalsekreterare i militäralliansen Nato. Beslutet fattades nyligen av Nordatlantiska rådet, alliansens högsta beslutande organ.

George Robertson meddelade i januari i år att han tänkte sluta som Natochef när hans mandat löper ut i december. Exakt när de Hoop Scheffer ska ta över har inte meddelats.

Den blivande Natochefen är 55 år gammal och var kanslichef hos fyra holländska utrikesministrar innan han själv tog hand om ministerposten ifjol sommar.

EU-avgiften blir 24,5 miljarder

Sverige ska betala 24,5 miljarder kronor i medlemsavgift till EU under 2004 då unionen utökas med tio nya länder. Det är en ökning med 0,8 miljarder kronor jämfört med 2003.

I praktiken blir dock skillnaden större, eftersom det blivit mindre dyrt än väntat att vara medlem i EU under 2003. Den svenska medlemsavgiften i år sänks enligt de senaste beräkningarna med nästan 3 miljarder kronor, från 23,7 till 20,8 miljarder kronor, eftersom EU:s jordbruks- och regionalpolitik

Bild: LANS-ERIK HÅKANSSON

kostat mindre än väntat under året.

Siffran för 2004 bygger på det förslag till EU-budget för 2004 som EU:s ministerråd lämnat in till EU-parlamentet.

Sverige får under 2004 tillbaka cirka 11 miljarder kronor i jordbruks- och regionalstöd.

Bild: LANS-ERIK HÅKANSSON

Liberaler vill legalisera hasch

Det socialliberala danska partiet Radikale Venstres partikongress röstade nyligen för en legalisering av hasch.

Förslaget att släppa haschet drott väcktes av partiets ungdomsförbund och fick oväntat stöd av partistyrelsen. I omröstningen vann anhängarna av en lagändring med rösterna 251 mot 172.

Enligt motionen medför visserligen hasch "troligen" en del skadliga verkningar på hälsan, men dessa ska motverkas genom information.

Cannabis på recept i Holland

Holland, som redan tidigare betraktas som en fristad för missbruk av "lätt narkotika", har brutit genom ännu en vall – från och med i början av september kan invånarna köpa receptbelagd cannabis på apoteket. Studier har, enligt de holländska myndigheterna, visat att cannabis effektivt kan dämpa ilamående och smärta.

Två typer av cannabisvarianten marijuana kommer att säljas för 40 och 55 euro per fem gram; en sort som inhaleras med hjälp av ångor och en sort som dricks som te.

Dansk hamnstrejk EU-protest

Runt 1.200 danska hamnarbetare gick i mitten av september ut i en 24-timmarsstrejk i protest mot ett kommande EU-direktiv om att avreglera tjänster i hamnarna. Tidigare har svenska och finländska hamnarbetare strejkat mot samma direktiv.

Hamnarbetarna fruktar att den nya EU-lagen kommer att öka arbetslösheten eftersom rederierna själva ska få sköta lastning och lossning av fartygen. Det skulle öppna för att rederierna anlitar så billig arbetskraft som möjligt och att hamnjobb därigenom försvinner.

Även i andra EU-länder har det den senaste tiden genomförts strejker mot EU-direktivet.

EU säger nej till GMO-förbud

EU-länder får inte förbjuda användning av genmodifierade grödor så länge det inte finns nya vetenskapliga bevis för att de kan skada miljön. Det slog EU-kommissionen fast i början av september.

Beslutet togs med anledning av att en region i Österrike ansökt om att under tre år få hindra att genmodifierade grödor sätts ut i naturen. Orsaken var att man vill förhindra att växter i traditionella odlingar i området korsbefruktas med dessa grödor genom att frön till exempel sprids med vinden.

Danmark skär ner värnplikten

Danmarks försvar står inför omvälvande förändringar. För Danmark blir de internationella insatserna hädanefter huvuduppgiften. De ska skötas av yrkessoldater, enligt ett färskt utredningsförslag.

Värnplikten försvinner inte helt men kortas till cirka tre månader och döps om till totalförsvarsvärnplikt enligt det förslag som utarbetats av försvarsledningen, rapporterar danska massmedier.

Schengen är ett europeiskt apartheidsystem

Genom Schengenavtalet skulle man plötsligt kunna resa inom Europa utan pass. Vilket var en stor grej. En jättegrej. Åtminstone så som det framställdes av EU-fantasterna.

Plötsligt skulle man kunna ta och spontan-kvista ned till Medelhavet utan att först åka hem till lägenheten och hämta passet. Fri och rörlig. Precis som i den där dokumentären som gick på tv för ett tag sedan som handlade om Stureplan-kidsen som satt och pratade om vikten av spontanitet. Som lojt slängde en blick på klockan med livstidsgaranti samtidigt som lunchtimman sakta gled över i à la carte och sa: tjaaa, vad säger ni, ska vi vara lite crazy och dra ned till Rivieran med sju-flyget? Typ.

Och det förstår man ju. Att passet säkert kan vara en hämmande spontanitetsfaktor i sådana lägen, och för den typen av EU-medborgare. För den typen av resenärer som räknar avstånd i restid och inte i pengar.

Själv tillhör man ju annars ett klientel som snarare tycker att passet är en del av hela utlandsupplevelsen. Som gillar skyltar där det står Domestic, och som inte riktigt kan se fördelarna med att en flight till Barcelona plötsligt ska kännas som att åka fram och tillbaka till Nortull med 46:an.

MEN OKEJ. SÅDANT kan man ha överseende med. Det är värre med det andra. För nu har det visat sig att Schengen inte riktigt fungerar som man hade tänkt sig, och därför har justitiedepartementet tillsatt en utredning som bland annat ska se över möjligheten att, precis som i Frankrike och Belgien, införa en lag som kräver att alla i Sverige måste bära en nationell ID-handling. Inte bara när vi reser. Utan ständigt och jämt. En skyldighet att kunna identifiera sig var man än befinner sig. På gatan och i vardagen.

När man ska kvista ned till den lokala videobutiken runt

Bild: ULF FRODIN

hörnet och när man ska lämna ungarna på dagis. Och det är ju inte utan att man har lite svårt för att se vinsten i det hela. Pass tvång på väg till Konsum, för att man ska kunna resa utan pass när man reser utomlands. Det låter som ett utkast till en halv-kass pessimistisk framtidsroman. Ändå är det redan verklighet i flera Schengenländer.

OCH MAN SITTER där med en begynnande känsla av obehag, för man vet att gränserna inom Europa inte på något sätt har försvunnit. Att de bara har förändrats. Att européer med "fel" hudfärg plötsligt tvingas att legitimera sig på väg mellan jobbet och hemmet, medan en australier med "rätt" hårfärg kan resa runt inom EU utan problem.

Vad händer egentligen när gränsen mellan borta och hemma inte längre är en geografisk

gräns som man kan resa fram och tillbaka över? När det i stället är utseendet som bestämmer var gränserna ska gå. Hur känns det när ens hemland plötsligt blir en enda stor passkontroll? För vissa. När vardagen känns som en evighetslång promenad genom tullen.

REDAN NU FINNS det de som har börjat vänja sig vid tanken på att en del av befolkningen ska minska sitt svängrum, för att en annan del av befolkningen ska få mer. Att vissa ständigt blir stoppade för ID-kontroller i vardagen, för att andra ska slippa packa passet när de reser utomlands. Och jag tänker att alla EU-medborgare är lika. Men en del EU-medborgare är mer lika än andra, i detta nya europeiska apartheidsystem som kallas Schengen.

LENA SUNDSTRÖM

Konstitution för en europeisk supermakt

Inom kort ger Gausta Förlag ut framtidskonventets förslag till konstitution för EU. Boken är på ca 180 sidor och kostar 120 kr (plus frakt). Beställ på tfn 08-771 43 79 eller gosta.torstensson@comhem.se

Jan Guillou fick fel

Statsvetaren Erik Amnå: – Nej bra för demokratin

NEJ-SEGERN I EMU-valet kan vara bra för demokratin, tycker Erik Amnå, doktor i statskunskap. Folkomröstningen visar att det lönar sig att försöka påverka.

De som vann i folkomröstningen var i stor utsträckning grupper som annars brukar uppfattas som demokratins förlorare.

– För dem visar det här att deltagande kan vara meningsfullt, säger Erik Amnå till Göteborgs-Posten.

NEJ-VÄLJARNAS VAR I stor utsträckning unga, arbetslösa, LO-medlemmar och lågutbildade.

Det är grupper som generellt sett känner större avstånd till makten än andra grupper, vilket bland annat framkom av den statliga Demokratiutredningen där Erik Amnå var huvudsekreterare.

Resultatet från Sveriges Televisions vallokallundersökning,

Valu 2003, visar också att de som röstade nej i folkomröstning är mindre benägna att lita på politiker än ja-väljarna.

Bland nej-röstarna svarade 56,5 procent att de kände litet eller ganska litet förtroende för politiker, medan 43,5 procent hade mycket eller ganska stort förtroende. Av ja-väljarna var det 70,3 procent som hade mycket eller ganska stort förtroende för politiker.

PÅ FRÅGAN OM VAD väljarna tycker om folkomröstningar svarade 45 procent att vi borde ha fler, 45 procent att vi ska vara sparsamma med folkomröstningar och 10 procent att vi inte ska ha några alls.

Bland ja-röstarna tyckte 28 procent att vi ska ha fler, 55 procent att vi ska ha färre och 17 procent att vi inte ska ha några alls. Bland nej-röstarna ansåg 59 procent att vi borde ha fler, 36

procent att vi ska vara sparsamma och 5 procent att vi inte ska ha några folkomröstningar alls.

– Allt det här visar att väljarna vill vara med och engagera sig, därför var folkomröstningen demokratiskt viktig, säger Erik Amnå.

SAMTIDIGT TROR HAN att folkomröstningen förvärrat partiernas kris.

– Partierna behöver diskutera hur de ska kunna bli ett medel för människor som vill skapa politik. Som det är nu uppfattar inte människor partierna som lösningen utan bara som en del av problemet. Partierna har vuxit ihop med etablissemangen och blivit som en del av staten och kommunerna, tycker Erik Amnå.

Folkomröstningar tror han kan fungera som en väckarklocka.

EVA-BRITT SVENSSON

”I snårskogen av mer eller mindre vildsinta ekonomiska argument [...] finns bara en något så när säker ekonomisk konsekvens: vid ett nej sjunker värdet på den svenska kronan”, skrev Jan Guillou i Aftonbladet söndagen den 24 augusti.

Sveriges mälligaste journalist fick fel. Megafel.

Dagen efter Jan Guillous europagandakrönika, måndagen den 25 augusti, kostade en euro 9 kronor och 25 öre. En månad senare, torsdagen den 25 september, dvs. ett par veckor efter att svenska folket massivt röstade nej till euron, hade kronan, tvärt emot Jan Guillous tvärsäkra spådomar, stigit i värde rejält. En euro kostade då 8 kronor och 84 öre. Man får gå tillbaka till 2001 för att hitta en starkare kronkurs mot euron!

Mycket talar för att Jan Guillou kommer att få ännu mer fel. I en färsk valutaanalys räknar SEB med att kronan om ett halvår har stärkts till 8,65 mot euron. Nordea spår att kronan stärks till 8,70 per euro i mars, främst tack vare Sveriges goda ekonomiska fundamenta (tillväxt, arbetslöshet och bytesbalans) jämfört med andra länder.

Handelsbanken är djärvare än så. Banken räknar med att kronan når 8,60 mot euron redan inom en till två månader.

TCO:S CHEFSEKONOM Roland Spånt, som röstade nej till euron, ser inga problem med den rörliga växelkursen.

– Det är ointressant vad som händer på kort sikt, det är bara pengar som flyttas runt i världen och kostar inte staten och skattebetalarna något.

Tycker du att det är bra med flytande valuta?

– Jag har omvärderat min syn på flytande valuta, för det har fungerat bra de senaste åren. Och i jämförelse med EMU är det tusenfalt bättre.

GÖSTA TORSTENSSON

Uno Kenstam: Tro inte på EMU-anhängarnas hot och skräckbilder

SVENSKA FOLKET HAR mycket tydligt sagt nej till EMU.

EMU-projektet stöddes av en majoritet av riksdags- och regeringsledamöterna, de flesta fackföreningsledningar och näringslivet.

EMU lanserades som Sveriges framtidshopp och en absolut nödvändighet. Till all lycka genomskådade svenska folket deras egenlystiga propaganda.

FRÅGAN ÄR VAD dessa toppar nu tar sig till i sin ilska över att folket "röstade fel". Vi kan nämligen vara säkra på att EMU-anhängarnas aktivitet inte avstannar i och med att folkomröstningen är över.

Vi kommer att få höra att varje problem som Sverige framledes drabbas av beror på att det svenska folket var så dumma att de sade nej till det lyckobringande EMU-riket.

De kommer således att hävda att svenska folket har sig självt att skylla.

EMU är ett mycket prestigeladdat projekt för samhällets toppar. Vi kan därför inte vara säkra på att de kommer att hantera resultatet av folkomröstningen på ett demokratiskt korrekt sätt. EMU kommer trots allt fortfarande vara en del i överhetens politiska agenda för att tämja och skrämma folket till tystnad.

DET GÄLLER ALLTSÅ att inte tro på de hot och skräckbilder som EMU-anhängarna i riksdag och regering, i fackföreningar och näringsliv även i framtiden kommer att måla upp. Det gäller att slå tillbaka all felaktig propaganda om att nedskärningar och försämringar beror på att folket röstade nej till EMU.

UNO KENSTAM, Nässjö

Claes Fredelius: Vanligt folks seger över den styrande eliten

"DEMOKRATI" VAR symtomatiskt nog det främsta motivet för dem som den 14 september röstade nej till EMU.

Nu har vi haft två folkomröstningar om EU. I den första förklarade nej-sidan knappt – ja-sidan hade överlägsna ekonomiska och massmediala resurser, och de styrande hade ännu relativt mycket förtroende och prestige kvar sedan välfärdssamhällets och folkhemmets dagar. I EMU-valet 2003 har folk äntligen vågat rösta som de tycker, trots en stark press från medier och eliter. Valresultatet är så övertygande att det knappast kan misstolkas.

En hastig granskning av valstatistiken visar att nej-röstarna verkligen tillhör "folket" – glesbygden i Norrland, förorterna i storstadsområdet (där de mindre

välbeställda och därför mer fritt tänkande människorna bor, de som inte har en massa lojaliteter till de styrande) har en övertygande nej-dominans.

Det har varit ett klassval: de rika mot de fattiga, eliterna mot vanligt folk, de styrande politikererna mot deras väljare.

DET HAR SANNOLIKT också varit ett moraliskt val, en protest mot de styrandes hyckleri. Det styrande "vänsterblocket" vågar inte gå emot de rika och deras företag och ta ut tillräckligt med skatt för att den offentliga sektorn ska fungera bra.

Av politisk feghet vanvårdar man ett samhälle som en gång varit det kanske mest demokratiskt utvecklade vi känner från historien.

CLAES FREDELIUS, Hågersten

Anna Karlsson: Vi är lågutbildade men inte lättlurade

DET ÄR BEDRÖVLIGT att läsa de ledande journalisternas analyser av EMU-valresultatet. Det är som om det fanns ett rätt och riktigt svar på frågan och nu har det dumma svenska lågutbildade och bakåtsträvande folket röstat "fel". Kränkningarna upphör visst aldrig.

Jag kan tala om för er varför vi röstade nej, så slipper ni krångla in er i komplicerade analyser: Sedan vi anslöt vårt land till EU har vi bevittnat en ständigt pågående nedmontering av välfärden (se på skolor, daghem, sjukvård, äldreomsorg psykiatri etc.)

Trots att man säger att det går "bra för Sverige" har inte vi, med årslöner som Göran Perssons månadslön, fått en enda krona extra i plånboken.

DET ÄR MÖJLIGT att vi är lågutbildade – men inte lättlurade. Om svenska folket inte vill ansluta Sverige till EMU så ska vi inte göra det. Om svenska folket skulle vilja lämna EU så ska vi göra det. Det är det som kallas demokrati, folkstyre. Att rösta nej var ren självbevarelsedrift.

Där har ni analysen.

ANNA KARLSSON, Umeå

Bild: JARS-ERIK HÅKANSSON

Gunnar Thörnér: Medlemmarna sa nej – men ledningen sa ja

UNGEFÄR 65 PROCENT av LO:s medlemmar lär ha röstat nej till EMU. En majoritet av socialdemokraterna röstade nej. På socialdemokraternas kongress var det en överväldigande majoritet för ett ja vilket blev regeringens linje.

Vem företräder kongressombuden i (s) och LO?

Ombud ska väl företräda inte sig själva utan medlemmarna. Det torde vara lätt att inom organisationerna ta reda på vilken linje medlemmarna/majoriteten vill ska företrädas. Medlemmar i sin tur måste ju gå på möten och välja de ombud de vill ha.

Detsamma gäller inom kristdemokraterna där en klar majoritet röstade på tvärs med partiledningen.

LO har en ordförande som klart företrädde ja-sidan tvärt emot medlemmarnas åsikt.

Problemet för socialdemokraterna är att partiledningen lämnat arbetarrörelsen och, sedan flera år, för en högerpolitik. Klyftorna ökar. Klassamhället har blivit än tydligare.

LO-ledningen ser mer till partiledningens intressen än till medlemmarnas.

Arbetarna och de lägre tjänstemännen måste återta partiet

och fackföreningsrörelsen så att vi får en arbetarrörelse i det här landet igen.

För människornas och demokratins skull.

GUNNAR TÖRNÉR, Västerås

Folkomrösta om konstitutionen

I folkomröstningen om EMU röstade 42 procent ja och 55,9 procent nej.

En undersökning som SVT genomförde före EMU-omröstningen visade att 73 procent av riksdagens ledamöter tänkte rösta ja. Detta visar att riksdagen inte återspeglar folkets uppfattning – och här ligger en stor risk för ökat så kallat politikerförakt.

Därför är det även ur demokratisk synpunkt viktigt att Sverige (liksom Danmark) genomför en folkomröstning så att folket får uttala sig om Sverige bör godkänna förslaget till ny grundlag för EU (framtidskonventet).

Förslaget till ny grundlag för EU ska förhandlas fram i regeringskonferensen nu i höst.

Danmark har sagt att man kommer att ha folkomröstning i frågan nästa år och det är viktigt att ett beslut i denna viktiga fråga om hur mycket makt som ska överföras till EU även för Sveriges del underställs svenska folket i en folkomröstning.

GUSTAF SILVERSTOLPE, Ystad

Kulturarbetare mot EMU

Vi, som undertecknar detta upprop, anser att EMU inskränker utblicken över världen och krymper solidariteten. Vi tror att det betyder något att våga gå sin egen väg, bortom stormakterna, bortom de växande byråkratierna, bortom de alltmer arroganta eliterna. Vi hävdar det individuella modet och den gemensamma demokratin där den ännu fungerar hyggligt. Vi tror att den monetära unionen drar en ekonomistisk tvångströja över Europas befolkningar och att den reser murar mot den större världen.

Vårt Nej till EMU är bara stammen till ett stort grenverk med tusen ja – till global och europeisk mångfald, till en demokrati som växer underifrån och till en litteratur, en konst, ett artisteri som inte böjer sig under auktoriteter, eliter och påbud.

Vi underordnar oss inte. Vi säger Nej till EMU därför att vi säger Ja till motstånd, demokrati och självbestämmande.

P O ENQUIST, författare,
KRISTINA LUGN, författare,
RONNY ERIKSSON, underhållare,
HANS ALFREDSSON, underhållare,
skribent och regissör,
NINA PERSSON, sångerska,
PAOLA ÅHLUND, konstnär
och sångerska,
ERIK WIJK, författare,
KJELL ERIKSSON, författare,
GUNILLA THORGREN,
kulturjournalist,
JASON TIMBUKTU DIAKITÉ, artist,
SVEN LINDQVIST, författare,
GÖRAN GREIDER, chefredaktör,
NABILA, rappare,
PETER DALLE, regissör
och skådespelare,
NINA LEKANDER, journalist
och författare,
BOB HANSSON, poet,
KERSTIN THORVALL, författare,
LOTTA GRÖNING-DEGERLUND,
chefredaktör,
JAN LINDSTRÖM, popartist,
MIKAEL WIEHE, sångskrivare,
BJÖRN KUMM, författare,
URSULA BERGE, chef
tanksmedjan Agora,
AGNETA STARK, författare
och ekonom,
TOMAS LAPPALAINEN,
kulturredaktör,
PETER MOSSKIN, författare,
MIA ENGBERG, filmare,
MARGARETA NORLIN, journalist
och författare,

OLA MAGNELL, sångare,
MARGARETA ABRAHAMSSON,
sångerska,
PETER CURMAN, författare,
PIERRE STRÖM, vissångare,
LARS DEMIAN, artist,
LENA SUNDSTRÖM, kolumnist,
MIAN LODALEN, författare,
BO KASPER, artist,
KAJSA GRYYT, sångerska
och låtskrivare,
GONZA BLATTESKÅNSKA
(ADVANCED PATROL), artist,
ANNCHARLOTTE ALSTADT,
journalist och författare,
KIM ANDERZON,
skådespelerska,
MATTIAS GARDELL, forskare
och författare,
ELLA LEMHAGEN, regissör,
BABBE LARSSON, artist,
STEFAN SUNDSTRÖM, sångare,
MAGNUS CARLSON, sångare,
ANDERS WENDIN
(MONEYBROTHER), showman,
SVEN WOLLTER, skådespelare,
ANNA JÖRGENSEDDOTTER,
författare,
LARS WINNERBÄCK, sångare
och låtskrivare,
PETER CARLSSON, musiker,
PELLE LINDSTRÖM, musiker,
EVA BERGMAN, regissör,
GÖSTA TORSTENSSON, redaktör,
ROBERT NYBERG, tecknare,
MIKAEL NYBERG, journalist
och författare.

Europeiska unionens grundlagar – efter Nice
Gusta Förlag har gett ut Europeiska unionens grundlagar – efter Nice som innehåller de fördrag som utgör grunden för EU. Boken är på 136 sidor och kostar 100 kr (plus frakt). Beställ på tfn 08-771 43 79 eller gosta.torstensson@comhem.se

Kom med i Folk-rörelsen Nej till EU

Folk-rörelsen Nej till EU är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation vars mål är att Sverige ska lämna EU.

EU:s nya fördrag, det så kallade framtidskonventets förslag till konstitution, innebär att unionen tar nya steg i överstatlig och riktning.. EU får på en rad områden mer makt på medlemsstaternas bekostnad. Ett Europas Förenta Stater tar form med bland mycket annat gemensam utrikes- och säkerhetspolitikpolitik och militära styrkor. Inför EU-omröstningen 1994 garanterade ja-sidan att neutralitetspolitiken

inte skulle påverkas av medlemskapet. Detta löfte har visat sig vara ihålligt. Steg för steg överges den militära alliansfriheten. Regeringen deltar redan aktivt i uppbyggnaden av en militär interventionsstyrka i EU. Det behövs en stark folk-rörelse för att stoppa denna negativa utveckling och för att ta Sverige ut ur EU. Därför: Kom med i kampen för ett fritt och demokratiskt Sverige. Bli medlem i Folk-rörelsen nej till EU! Ring 031-7010177 eller e-posta till fneu@algonet.se. Det är bara tillsammans vi kan förändra något.

Rysskräcken bakom ja till EU

RÄDSLAN FÖR RYSSLAND låg bakom Estlands och Lettlands ja till EU.

Folkomröstningen om EU-medlemskap slutade i seger för ja-sidan med 67 procent mot nej-sidans 33 procent. Valdeltagandet stannade på 63 procent.

Medlemskapet i EU har varit det främsta målet för alla estniska regeringar ända sedan estland återerövrade sin självständighet från Sovjetunionen 1991.

Många EU-positiva paroller påminde om att Ryssland skulle kunna lockas att överta landet igen om Estland avvisade EU. En av ja-sidans paroller löd: "Ett nej till EU är ett ja till Ryssland".

Estland är sargat efter ja-segern. Klyftan är djup mellan den politiska eliten i Tallin och de ryskspråkiga områdena i nordöst, där arbetslösheten är högst och nej-sidan starkast.

De senaste månaderna hade opinionsmätningar i Estland antytt att stödet för EU-medlem-

skap höll på att vika. Regering och näringsliv iscensatte då en storoffensiv för att försäkra sig om en ja-seger.

I LETTLAND, SOM höll folkomröstningen en vecka efter Estland, fick ja-sidan 67 procent mot 32,3 för nej.

Ett avgörande argument från ja-sidan har varit att EU ger Lettland säkerhet gentemot Ryssland.

Det stora undantaget i röstmönstret var den huvudsakligen ryskspråkiga staden Daugavpils i sydöst, där nej-sidan vann med 67 procent mot 31 för ja.

Valdeltagandet blev 72,5 procent, vilket med god marginal säkrade ett giltigt resultat.

Lettland var det sista av nio kandidatländer som röstade om ett inträde i EU den 1 maj nästa år. I det tionde kandidatlandet, Cypern, har parlamentet beslutat om EU-inträdet.

JAN-ERIK GUSTAFSSON

[till sist]

Eliten får väl byta ut folket

Sverige sa nej till EMU och det verkar som om vi, liksom invånarna i det forna östtyskland, måste påminna eliten om att – "wir sind das Volk", det är vi som är folket – och om de inte är nöjda så måste de byta folk.

Nederlaget var svidande och hänger samman med att EMU-valet blottat ett så ogenerat folkförakt från etablissemangets sida att det saknar motstycke. Så stort att en kampanjarbetare i Krokombro, under valvakan, ansåg sig tvungen att deklarerat att hon trots sitt engagemang för Nej-sidan, hör och häpna, inte alls var ointelligent.

Detta förakt accentuerades av Anna Lindhs tragiska död på torsdagsmorgonen. Mordet utlöste en politikernas försök till revansch på folket.

I tevesofforna gav de utlopp för 20 års missnöje och irritation med vår ovilja att acceptera högervändningen av Sverige. Både politiker och creddiga debattörer insinuerade att det hade piskats upp en hatstämning mot politikerna som bidrog till mordet på Anna Lindh.

Alla vi som har klagat på de senaste decenniernas nedskärningar, avregleringar, inskränkningar i demokratin och på den nya privilegiekulturen blev tagna i örat. Nu verkade det som om vi var de skyldiga, skyldiga till mord. Skyldiga till en attack mot det öppna samhället. Partiledarnas gemensamma plädering för demokratin andades samma budskap – så kan det gå om folket envisas med att förakta politikerna.

På söndagskvällen rekylade dock etablissemangets motoffensiv och man kunde inte annat än skratta under utfrågningen av de mulna Ja-sägarna.

De omskakade journalisterna var så fångade av sitt eget trånga klassperspektiv att frågorna kretsade kring hur det överhuvudtaget kunde vara möjligt att folket inte följde eliterna. Istället för det självklara: Varför har politikerna avlägsnat sig så långt från oss andra?

Politikernas svar inte bara bekräftade utan också förklarade valresultatets staplar, effektivare än till och med professor Sören Holmberg som använde ett sådant relevant ord som klass för att beskriva vad som hänt.

Ja-sägarna bet sig envist fast vid människors oförmåga att tänka själva och tänker de själva tänker de fel och politikernas misslyckande består i att de inte arbetat hårt nog för att få dem att tänka rätt. Och eftersom folket röstade fel och dessutom av fel skäl ska det nu heller inte bli fler folkomröstningar, enligt DN:s ledarsida dagen efter. Det om något är ett hot mot demokratin.

I Aftonbladet kunde vi se Sveriges vice statsminister Margareta Winberg diska efter valvakan i Vaplan, Jämtland. Vem av er tror att en toppolitiker i Frankrike, Tyskland eller Italien någonsin så mycket som snuddat vid en smutsig kopp efter ett politiskt möte – någon? Kan ni föreställa er Chirac eller Berlusconi böjda över en diskho? Den bilden symboliserar vad valet handlade om och förklarar varför Nej-sidan vann.

ANN CHARLOTT ALTSTADT
frilansjournalist

Posttidning B

Avsändare:
Kritiska EU-fakta
Heurlins Plats 11
413 01 Göteborg

Bo Renberg/Välkommen till euro-class

